

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 § lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en ändring av lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret. De uppgifter som för närvarande tillkommer länsstyrelserna i den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna skall enligt förslaget börja skötas av yrkeshögskolorna själva. Registeransvarig för antagningsregistret är utbildningsstyrelsen. Beträffande registret för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna

skall yrkeshögskolorna börja delta i registerföringen i stället för länsstyrelserna. I övrigt fortgår ansökningssystemet för yrkeshögskolorna i sin nuvarande form.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen är tänkt att tillämpas första gången i gemensam ansökan till yrkeshögskolorna för utbildning som inleds läsåret 2003—2004.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Antagningen av studerande till yrkeshögskolorna

Yrkeshögskolesystemet byggdes upp på 1990-talet. Genom att föra samman yrkesläroanstalter som gett yrkesutbildning på institutnivå och högre nivå och genom att utveckla deras utbildning till utbildning på högskolenivå skapades ett nätverk av yrkeshögskolor som täckte hela landet. De första försöken med yrkeshögskolor startade 1991 och de första ordinarie yrkeshögskolorna inledde sin verksamhet 1996. De sista temporära yrkeshögskolorna blev ordinarie den 1 augusti 2000. Sedan början av läsåret 2000—2001 finns det 29 ordinarie yrkeshögskolor på undervisningsministeriets förvaltningsområde.

De yrkesläroanstalter som omfattades av yrkeshögskoleförsöket hörde i början av försöket till systemet för gemensam ansökan till yrkesläroanstalterna och gymnasierna. Utvecklingen av yrkeshögskolesystemet

medförde dock också behov att utveckla systemet för gemensam ansökan. Systemet delades 1996 i två delar när de första yrkeshögskolorna blivit ordinarie. För närvarande finns det två ansökningssystem: systemet för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna och systemet för gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning.

Intagningen av studerande till yrkeshögskolorna ordnas enligt 15 § 2 mom. (1060/1998) lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995) med hjälp av gemensam ansökan med utnyttjande av det antagningsregister som avses i lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret (1058/1998). Bara vuxenutbildningen och utbildningen på främmande språk står utanför gemensam ansökan. Registeransvarig för antagningsregistret är enligt 1 § 2 mom. lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret utbildningsstyrelsen. Därtill deltar länsstyrelserna för utbildningsstyrelsens räkning i registerföringen i fråga om de delregister som avses i paragrafens 1 mom. 2 och 3

punkten, dvs. registret för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna och registret för gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning.

Systemet för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna används i antagningen av studerande till studier för en yrkeshögskoleexamen. Systemet är avsett att göra det enklare för de unga att söka till utbildning och att stödja själva sökandet, effektivisera beläggningen av studieplatser och motverka dubbelt arbete i yrkeshögskolorna. De inträdessökande kan söka till utbildning i hela landet med en och samma ansökan. Gemensam ansökan till yrkeshögskolorna ordnas två gånger per år: vårens ansökan gäller utbildning som börjar på hösten och höstens ansökan utbildning som börjar i januari året därpå. Yrkeshögskolornas vuxenutbildning och utbildning på främmande språk står av praktiska skäl utanför systemet med gemensam ansökan. Till dessa utbildningar görs ansökan direkt till yrkeshögskolan.

I gemensam ansökan till yrkeshögskolorna hösten 2000 fanns det ca 11 000 sökande till utbildning med start våren 2001. Cirka 2000 av dem fick studieplats. I vårens ansökan till yrkeshögskolorna 2001 sökte ca 70 500 till utbildning med start hösten 2001. Av dem fick ca 25 600 studieplats.

Utbildningsstyrelsen svarar enligt 5 § 1 mom. förordningen om systemet för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna (1191/1988) för det riksomfattande genomförandet av den gemensamma ansökan. Länsstyrelserna svarar enligt samma paragrafs 2 mom. för det regionala genomförandet av den gemensamma ansökan. De sköter inom sitt område om mottagningen, behandlingen och förvaringen av ansökningarna, den allmänna informationen som gäller sökande och antagning samt övriga praktiska arrangemang som gäller den gemensamma ansökan.

Om grunderna för intagningen av studerande och om ordnande av urvalsprov beslutar enligt 15 § 1 mom. lagen om yrkeshögskolestudier yrkeshögskolan. Även om yrkeshögskolorna själva beslutar om intagningsgrunderna och urvalsprov, har yrkeshögskolorna dock ett nära inbördes samarbete. I det av rådet för yrkeshögskolornas rektorer ARENE tillsatta intagningsprojektet träffas årligen överenskommelse om

utbildningsområdesvisa rekommendationer om grunderna för intagning till yrkeshögskolorna.

Förutom uppgifterna i samband med intagningen av studerande sköter yrkeshögskolorna uppdateringen av uppgifterna om utbildningsutbudet i utbildningsstyrelsens läroanstaltsdatabas. Uppgifterna som lagrats i databasen används bl.a. i yrkeshögskolornas urvalsguide och när registret för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna sammanställs.

Enligt 15 § 3 mom. (1060/1998) lagen om yrkeshögskolestudier tas de studerande in av yrkeshögskolan. Under samma läsår får en studerande ta emot endast en studieplats för yrkeshögskoleexamen. Motsvarande

bestämmelse finns i 18 § 1 mom. universitetslagen (645/1997). För det tekniska genomförandet av detta system inrättades ett register över sökande och studieplatser för yrkeshögskolorna och ett register över sökande och studieplatser för universiteten. Utbildningsstyrelsen är registeransvarig för bägge registren, men universiteten och yrkeshögskolorna för in uppgifterna om de sökande.

1.2. Bedömning av nuläget

I och med att yrkeshögskolesystemet har utvecklats och yrkeshögskolorna blivit ordinarie har länsstyrelsernas uppgifter i styrsystemet för yrkeshögskolorna stegvis utvecklats på 1990-talet. Undervisningsministeriet beslutade fram till slutet av 1990-talet om de länsvis fastställda kvantitativa målen för yrkesutbildningen för unga. Länsstyrelserna godkände dessa mål rörande nybörjarplatser läroanstaltsvis för statliga läroanstalter och huvudmannavis för kommunala och privata läroanstalter. Trots att undervisningsministeriet avtalade om yrkeshögskolornas nybörjarplatser direkt med de ordinarie och temporära yrkeshögskolorna i mål- och resultatförhandlingarna, ingick målen för nybörjarplatserna i de temporära yrkeshögskolornas utbildningsutbud även i länsstyrelsernas beslut. De sista besluten som länsstyrelserna fattade gällde utbildning som började 1997.

Undervisningsministeriet beslutade liksom för yrkesutbildningen även om grunderna för antagning till de temporära

yrkeshögskolorna, till vilka den sista intagningen utgående från undervisningsministeriets beslut om antagningsgrunder skedde i den gemensamma ansökningen hösten 1999. De ordinarie yrkeshögskolorna beslutar själva om antagningsgrunderna och om intagningen av studerande. Yrkeshögskolorna uppdaterar också själva uppgifterna om dem som tagit emot en studieplats.

År 1999 började yrkeshögskolorna också uppdatera sina läroanstaltsuppgifter och uppgifter om utbildningsutbudet i utbildningsstyrelsens läroanstaltsdatabas. Tidigare sköttes uppdateringen av länsstyrelserna.

Det nuvarande systemet där länsstyrelserna sköter genomförandet av den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna har i och för sig fungerat bra. Det är dock en kvarleva från en tid då länsstyrelserna också annars i större utsträckning skötte de regionala uppgifterna rörande yrkesläroanstalterna som legat till grund för de temporära yrkeshögskolorna och yrkeshögskolorna. För närvarande fattar antingen yrkeshögskolorna själva eller undervisningsministeriet de beslut som, fränsett den gemensamma ansökan, ansluter sig till antagningen av studerande och utbildningsutbudet, i likhet med universiteten.

2. Föreslagna ändringar

Yrkeshögskolornas egen beslutanderätt i antagningen av studerande utökades i samband med att yrkeshögskolorna blev ordinarie och analogt minskade länsstyrelsernas uppgifter. Yrkeshögskolorna beslutar själva om sin antagning av studerande, allokeringen av nybörjarplatser i utbildningsprogrammen och om antagningsgrunderna. Syftet med denna proposition är att få de praktiska åtgärder som ansluter sig till den gemensamma ansökan införda på det ställe där också antagningen görs, dvs. i yrkeshögskolorna. Reformen ligger även i linje med de ändringar som har skett i styrsystemet för yrkeshögskolorna. Syftet är också att förbättra servicen till de sökande genom att handledningen och rådgivningen sköts centralt i yrkeshögskolorna och på samma gång stödja arbetet att utveckla yrkeshögskolornas studerandeförvaltning. Det föreslås att de uppgifter som för

närvarande tillkommer länsstyrelserna i den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna skall börja skötas av yrkeshögskolorna själva. I övrigt skall systemet för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna fortgå i nuvarande form. Enligt 1 § 2 mom. lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret är utbildningsstyrelsen registeransvarig för antagningsregistret. Dessutom deltar länsstyrelserna i registerföringen för utbildningsstyrelsens räkning i fråga om de delregister som nämns i paragrafens 1 mom. 2 och 3 punkten, dvs. registret för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna och registret för gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning. Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras så att yrkeshögskolorna i stället för länsstyrelserna skall delta i registerföringen för utbildningsstyrelsens räkning i fråga om registret för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna.

Yrkeshögskolorna föreslås svara för genomförandet av den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna från och med den utbildning som inleds läsåret 2003—2004. Yrkeshögskolorna hinner till dess utveckla sin förvaltning av studieärenden, och den utbildning för personalen som behövs kan också ordnas på ett adekvat sätt.

Efter att reformen införts skall de sökande skicka sina ansökningsblanketter till den yrkeshögskola som utgör det första ansökningsönskemålet. Yrkeshögskolan granskar uppgifterna i ansökan och ber vid behov den sökande rätta eller komplettera dem. Om en sökande på samma blankett också söker till andra yrkeshögskolor, skall den yrkeshögskola som står som första ansökningsönskemål svara för granskningen av uppgifterna även till denna del. Efter granskningen förs uppgifterna in i databasen för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna. Med utnyttjande av databasen ordnar yrkeshögskolorna eventuella urvalsprov och beslutar om sin antagning av studerande.

Yrkeshögskolorna skall också sköta den handledning och rådgivning som ansluter sig till antagningen av studerande och som ges de sökande och andra instanser som ger handledning såsom Arbetskraftsbyråerna och studiehandledarna.

Skötseln av de uppgifter som hör till gemensam ansökan innebär oberoende av yrkeshögskolans huvudman att det är en

offentlig uppgift som sköts. Av yrkeshögskolan förutsätter detta bland annat jämlikt genomförande av den gemensamma ansökan och av handledningen och rådgivningen i anslutning därtill, också i fråga om dem som söker till andra yrkeshögskolor.

3. Propositionens verkningar

Den föreslagna ändringen effektiviserar utvecklingen och organiseringen av yrkeshögskolornas förvaltning av studieärenden.

Propositionen innebär inte några tjänste- eller personöverföringar mellan länsstyrelserna och yrkeshögskolorna. De personer på länsstyrelserna som sköter uppgifter inom den gemensamma ansökan är dels anställda på viss tid eller avlönade med sysselsättningsmedel och dels ordinarie. De som har ordinarie anställning behövs för andra uppgifter vid länsstyrelserna. Eventuellt söker sig en del av länsstyrelsernas nuvarande personal till uppgifter som gäller gemensam ansökan till yrkeshögskolorna. Behovet av mer personal i yrkeshögskolorna beräknas uppgå till 0,5—1,5 årsverken per yrkeshögskola, sammanlagt 29 årsverken. Behovet kan delvis fyllas genom en omorganisering av arbetena bland yrkeshögskolornas nuvarande personal, men det behövs också ny personal. En ansevärd del av den årliga arbetstiden för personer som sköter uppgifter inom den gemensamma ansökan kan dock användas till andra uppgifter inom förvaltningen av studieärenden.

Undervisningsministeriet är berett att under tre år betala yrkeshögskolorna ett understöd på cirka 500 000 euro per år av anslaget för understöd enligt prövning i statsbudgeten, vilket bedöms räcka för de extra kostnaderna. När understöd beviljas beaktas antalet förstahandssökande till yrkeshögskolan och yrkeshögskolans utbildningsprogram.

Avsikten är att yrkeshögskolorna i sin förvaltning av studieärenden omedelbart börjar vidta de förberedande åtgärder som genomförandet av reformen förutsätter. Utbildningsstyrelsen sköter nödvändig utbildning och information samt ser till att de ändringar som behövs i datasystemet för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna blir gjorda. Undervisningsministeriet betalar av

nämnda anslag ett understöd av engångsnatur på 252 000 euro till utbildningsstyrelsen för kostnaderna.

4. Beredningen av propositionen

Undervisningsministeriet tillsatte en 19 maj 2000 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att reda ut hur en överföring av de uppgifter som ansluter sig till gemensam ansökan till yrkeshögskolorna från länsstyrelsernas bildningsavdelningar till yrkeshögskolorna kan genomföras. Arbetsgruppen föreslog att yrkeshögskolorna börjar svara för genomförandet av den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna från och med den utbildning som börjar läsåret 2003—2004.

Arbetsgruppens promemoria sändes på remiss till inrikesministeriet, arbetsministeriet, utbildningsstyrelsen, länsstyrelserna, yrkeshögskolorna, Finlands Kommunförbund rf, Undervisningssektorns fackorganisation rf och Förbundet för Studentföreningar vid Yrkeshögskolorna i Finland rf. I merparten av utlåtandena var inställningen till arbetsgruppens förslag positiv. I de flesta utlåtanden betonades dock betydelsen av att överföringen bereds omsorgsfullt, liksom även effektiv information samt utbildning av personalen. En del länsstyrelser ser ingen anledning att genomföra överföringen av uppgifterna.

Propositionen, som har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet, bygger på arbetsgruppens förslag.

Ett diskussionsmöte ordnades också med anledning av propositionen. Rådet för yrkeshögskolornas rektorer ARENE och utbildningsstyrelsen hade ingenting att anmärka mot propositionen. Länsstyrelserna och Undervisningssektorns fackorganisation intog en reserverad ställning till propositionen och Finlands kommunförbund ansåg att propositionen innebär fler uppgifter för kommunerna. Inrikesministeriet anser i sitt utlåtande att överföringen av uppgifterna är kostsam och innebär en profilhöjning för yrkeshögskolorna. Det har vid beredningen varit en strävan att i mån av möjlighet beakta de anförda anmärkningarna.

Propositionen har behandlats genom samrådsförfarande enligt 8 § kommunallagen (365/1995).

5. Närmare bestämmelser

Förordningen om systemet för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna föreslås bli justerad så som följer av lagändringen.

6. Ikraftträdande

Lagen borde träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Den tillämpas första gången i den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna för utbildning som börjar läsåret 2003-2004.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 1 § lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 18 december 1998 om antagningsregistret och studentexamensregistret (1058/1998) 1 § 2 mom. som följer:

1 §

Register och registeransvarig

Registeransvarig för antagningsregistret är utbildningsstyrelsen. I registerföringen deltar för utbildningsstyrelsens räkning dessutom yrkeshögskolorna i fråga om det delregister som avses i 1 mom. 2 punkten och

länsstyrelserna i fråga om det delregister som avses i 1 mom. 3 punkten.

Denna lag träder i kraft den 2002.
Denna lag tillämpas första gången i gemensam ansökan till yrkeshögskolorna för utbildning som börjar läsåret 2003—2004. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 28 mars 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Tarja Filatov*

Lag

om ändring av 1 § lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 december 1998 om antagningsregistret och studentexamensregistret
(1058/1998) 1 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Register och registeransvarig

Registeransvarig för antagningsregistret är utbildningsstyrelsen. Dessutom deltar länsstyrelserna för utbildningsstyrelsens räkning i registerföringen i fråga om de delregister som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten.

Registeransvarig för antagningsregistret är utbildningsstyrelsen. I registerföringen deltar för utbildningsstyrelsens räkning dessutom yrkeshögskolorna i fråga om det delregister som avses i 1 mom. 2 punkten och länsstyrelserna i fråga om det delregister som avses i 1 mom. 3 punkten.

Denna lag träder i kraft den 2002.
Denna lag tillämpas första gången i gemensam ansökan till yrkeshögskolorna för utbildning som börjar läsåret 2003—2004.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.